- *leġittimu kontradittur*

FIL-PRIM'AWLA TAL-QORTI ĊIVILI

(Sede Kostituzzjonali)

IMĦALLEF

ONOR. GRAZIO MERCIECA LL.D.

ILLUM, 6 ta' Diċembru 2022

Rikors Nru. 141/2020 GM

1. Molla Shayem Hossein [Police No. 18L-043] [REFCOM: 24231/18]
2. Mattubar Md Razu [Police No. 18L-078] [REFCOM: 24282/18]
3. Matabbar Jamal [Police No 180-025] [REFCOM: 24206/18]
4. Mattubar Nasir Hossein [Police No. 18L-017] [REFCOM: 24196/18]
5. Mistri Sayan [Police No. 180-056] [REFCOM: 24658/18]
6. Noor Mohamed [Police No. 18E-204] [REFCOM: 23992/18]
7. Sheakh MD Mahabub [Police No. 18L-077] [REFCOM: 24164/18]

vs

1. **Kummissarju tal-Pulizija bħala l-Uffiċjal Ewlieni tal-Immigrazzjoni**
2. **L-Avukat tal-Istat**

Il-Qorti,

Rat ir-Rikors Ġuramentat tar-rikorrenti Molla Shayem Hossein et li permezz tiegħu wara li ppremettew illi :

1. L-atturi huma kollha ta' nazzjonalità Bangladexx;

2. Mal-wasla tagħhom f'Malta l-atturi applikaw mal-Kumissarju tar-Rifuġjati sabiex jottjenu għar-raġunijiet żvarjati bejniethom protezzjoni internazzjonali u jiksbu l-istatus ta' rifuġjat.

3. Ir-rikorrenti talab għall-ażil quddiem il-Kummissarju tar-Refuġjati, liema talba ma ġietx milqugħa b'deċiżjoni tiegħu u dan mingħajr ma tat ebda raġunijiet u dan permezz tad-deċiżjonijiet tiegħu tal-**17.12.2018**, **18.01.2019, 19.12.2018**, **18.12.2018**, **28.01.2019**, **07.11.2018,** u tat-**18.12.2018** rispettivament, kopja ta' liema deċiżjonijiet huma hawn annessi u mmarkati bħala **DOK 'A'** sa **'G'**, li sussegwentement ġew appellati quddiem il-Bord tal-Appelli dwar ir-Refuġjati liema Bord għadda sabiex jikkonferma d-deċiżjoni tal-Kummissarju għar-Refuġjati, kopja ta' liema deċiżjonijiet qegħdin jiġu hawn annessa u mmarkati bħala **DOK 'H'** sa **'N'***;*

4. L-attur iħossu li l-Kummissarju tar-Rifuġjati u l-Bord tal-Appelli dwar ir-Refuġjati illediet id-dritt fundamentali tal-appellant meta għaddiet sabiex tagħti d-deċiżjoni tagħha meta straħet fuq provi prodotti *de motu propio* mingħajr ma tat l-opportunita` lir-rikorrenti jirribattu dawk l-istess provi u dan kif ser jiġi muri ampjament waqt it-trattazzjoni ta' din il-kawża u dan bi ksur tal-prinċipju bażiku tal-ġustizzja naturali *audi alteram pars*;

5. Bid-dovut rispett, il-Kummissarju tar-Rifuġjati ma jistax bħala awtorità kważi-ġudizzjarja ma jistax jaġixxi ta' Tribunal indipendenti u imparzjali u jiggarantixxi lill-applikant li ser ikollu dritt ta' smigħ xieraq tal-applikazzjoni quddiemu u dan peress li l-Kummissarju tar-Rifuġjati ma huwiex maħtur b'dawk l-istess kriterji u bl-istess protezzjonijiet li l-liġi tagħti lill-ġudikanti fil-Qrati li huma intiżi sabiex jiggarantixxu dawk l-istess elementi ta' indipendenza u imparzjalita` sabiex ikun garantit li l-ġudikant jiddelibera u jasal għal deċiżjoni bl-aktar mod seren u li 'l hinn minn kwalsijasi influwenza;

6. Għalhekk l-atturi applikanti m'għandhomx il-garanzija li l-Kummissarju tar-Rifuġjati meta jasal għad-deċiżjoni tiegħu, li huwa ħa d-deċiżjoni li ħa a bażi biss tal-liġi u tad-drittijiet fundamentali u libertajiet tagħhom u mhux skont il-politika tal-Gvern tal-ġurnata fir-rigward tal-immigrazzjoni;

7. Ma hemmx serħan mill-ksur ta' dan id-dritt u ma jeżisti ebda sanar tad-deċiżjoni tal-Kummissarju tal-Rifuġjati billi wieħed jargumenta li dawk il-miżuri li

jiggarantixxu tali indipendenza u imparzjalita`, huma imbagħad minsuġa fil-Bord tal-Appell;

8. Mingħajr preġudizzju u subordinatament għas-suespost, salv impreġudikat għal dak li ser isegwi aktar ‘il quddiem fuq dan ir-rikors u kemm-il darba huwa ferm dibattibbli kemm l-membri tal-Onorabbli Bord tal-Appell tar-Rifuġjati jistgħu jitqiesu bħala ġudikanti indipendenti u imparzjali u dan biss u limitatament għar-rekwiżiti u l-proċess li jwassal għal-ħatra tagħhom, jibqa’ però il-fatt li l-ħarsien tad-dritt fundamentali għal smigħ xieraq għeluq żmien raġonevoli a tenur l-**Art. 39 tal-Kostituzzjoni u l-Art. 6 tal-Att dwar il-Konvenzjoni Ewropea**, irid jissussisti tul il-proċess kollu tal-indaġni tal-applikazzjoni tal-atturi u mhux biss f’parti minnu;

9. Mingħajr preġudizzju u subordinatament għas-suespost, hemm konsiderazzjonijiet oħra wkoll fejn il-leżjoni ta’ dan id-dritt ippersista oltre għal kunsiderazzjoni dwar l-indipendenza u imparzjalita` tal-funzjonarji tal-uffiċċji rispettivi tal-Bord tal-Appell u dak tal-Kummissarju;

10. Senjatament it-tħassir tad-deċiżjoni tal-Bord tal-Appell għandha tiġi imħassra u kanċellata fil-konfront tal-attur **Mattubar Nasir Hossein** li ingħata deċiżjoni li tappartjeni lil persuna oħra però b’fattispeċi li huma identiċi għal każ tiegħu u peress li d-deċiżjoni hija finali ma jistax joħloq stat ta’ fatt fil-konfront ta’ dan l-attur u għalhekk il-proċess irid jinbeda’ mill-ġdid;

11. Mingħajr preġudizzju u subordinatament għas-suespost, il-ħarsien ta’ dan id-dritt suprem ġie mittiefes meta l-Kummissarju naqas li jinforma lill-applikanti, *qua* atturi, dwar:
(i) l-konsegwenza tal-intervista tagħhom u l-importanza ta’ dak kollu li jgħidu x’impatt jista’ jkollu fuq id-deċiżjoni tiegħu; u sinifikativament
(ii) id-dritt tagħhom għal konsulenza u rappreżentanza legali f’kull stadju tal-applikazzjoni tagħhom;

12. Sussidjarjament ukoll, jeżisti b’mod ġenerali, nuqqas ta’ *parity of arms* meta wieħed iqis u jipparaguna l-appelli mressqa mill-applikanti appellanti u r-risposti mogħtija mill-Kummissarju tar-Rifuġjati quddiem l-Bord tal-Appelli;

13. Inoltre, l-Bord tal-Appelli dwar ir-Refuġjati marret kompletament *ultra vires* ukoll meta aġixxiet sija ta’ ġudikant kif ukoll ta’ prosekutur minnflok bħala tribunal indipendenti u imparzjali meta ddeċidiet dwar il-mertu ta’ fatti ikkostatati u dan bi ksur id-dritt fundamentali tal-appellant li jkollu smigħ xieraq taħt dawk il-garanziji forniti taħt il-Kostituzzjoni ta’ Malta u l-Konvenzjoni Ewropea dwar id-Drittijiet tal-Bniedem;

Talbu lil din il-Qorti sabiex:

1. Tiddikjara illi d-deċiżjonijiet tal-Bord tal-Appelli tar-Rifuġjati kif ukoll d-deċiżjonijiet tal-Kummissarju tar-Rifuġjati tal-atturi huma bi ksur id-dritt fondamentali tar-rikorrenti għal smigħ xieraq senjatament ai termini tal-**Art. 39 tal-Kostituzzjoni ta' Malta**, l-**Art. 6 tal-Att dwar il-Konvenzjoni Ewropea, Kap. 319 tal-Liġijiet ta' Malta** u tal-**Konvenzjoni Ewropea dwar il-Protezzjoni tad-Drittijiet tal-Bniedem u l-Libertajiet Fundamentali**; u

2. Konsegwentement għall-**Ewwel Talba**, tħassar u tannulla d-deċiżjonijiet tal-Kummissarju tar-Refuġjati kif ukoll tal-Bord tal-Appelli tar-Rifuġjati fuq imsemmija; u

3. Konsegwentement għat-**Tieni Talba**, tordna lill-Kummissarju tar-Rifuġjati jerġa' jikkonsidra l-applikazzjoni tal-atturi mill-bidu nett u taħt dawk il-provvedimenti li dina l-Onorabbli Qorti jidrilha li huma xierqa għas-salvagwardja u protezzjoni tad-drittijiet fundamentali u libertajiet tal-applikanti *qua* atturi; u/jew alternativament.

4. Tordna l-Bord tal-Appelli tar-Rifuġjati terġa' tisma' l-appelli tal-atturi u dan taħt dawk il-provvedimenti li dina l-Onorabbli Qorti jidrilha li huma xierqa għas-salvagwardja u protezzjoni tad-drittijiet fundamentali u libertajiet tal-applikanti *qua* atturi.

Rat ir-Risposta Ġuramentata tal-Kummissarju tal-Pulizija bħala l-Uffiċjal Ewlieni tal-Immigrazzjoni u tal-Avukat tal-Istat li permezz tagħha eċċepew illi :

1. In linea preliminari, l-għoti jew ċaħda ta' status ta' refuġjat (ai termini tal-artikolu 8 tal-Kap 420 tal-Liġijiet ta' Malta) ma taqax fil-mansjonijiet u r-responsabbilitajiet tal-Kummissarju tal-Pulizija bħala Uffiċjal Prinċipali tal-Immigrazzjoni li konsegwentement mhuwiex il-leġittimu kontradittur għat-talbiet tar-rikorrent u għandu jiġi liberat mill-osservanza tal-ġudizzju kif wkoll a tenur tal-Artikolu 181B tal-Kodiċi ta' Organizzazzjoni u Proċedura Ċivili (Kap. 12 tal-Liġijiet ta' Malta);

2. In linea preliminari l-esponenti jeċepixxu illi r-rikors promotur huwa nebolużu konfużjonali fit-test tiegħu u dan *stante* illi m'hemmx ċertezza fil-premessi proposti mill-atturi dwar liema attur jew atturi qiegħdin jiġu mqajma kontestazzjonijiet u allegazzjonijiet, u dan ovvjament a skapitu tad-difiża li jistgħu jressqu l-esponenti f'dawn il-proċeduri;

3. Preliminarjament ukoll, l-esponenti jeċepixxu n-nuqqas ta' applikabbilita' tal-artikolu 39 tal-Kostituzzjoni u tal-artikolu 6 tal-Konvenzjoni Ewropea għall-każ odjern;

4. In linea preliminari wkoll, l-esponenti jeċepixxu li għal dak li jirrigwarda l-jedd ta' smigħ xieraq, il-Qrati tagħna kif ukoll ta' Strasburgu dejjem irritenew illi sabiex japplikaw l-Artikolu 39 tal-Kostituzzjoni u l-Artikolu 6 tal-Konvenzjoni Ewropea

rispettivament jridu tabilfors jitqiesu l-fatturi proċesswali partikolari tal-każ, b'mod illi biex jiddeterminaw jekk kienx hemm ksur tal-jedd ta' smigħ xieraq, iridu jqisu l-proċess kollu kemm hu fl-assjem tiegħu. Dan ifisser li l-Qorti ma tistax u mgħandhiex tiffoka fuq biċċa waħda mill-proċess sħiħ ġudizzjarju biex minnu jekk issib xi nuqqas tasal għall-konklużjoni li tabilfors seħħ ksur tal-jedd għas-smigħ xieraq (ara **Adrian Busietta vs Avukat Ġenerali** deċiża mill-Qorti Kostituzzjonali fit-13 ta' Marzu 2006 u **Dimech v. Malta** deċiża mill-Qorti Ewropea fit-2 ta' April 2015);

5. Fil-mertu, in kwantu r-rikorrenti jallegaw li ma ngħatawx smigħ xieraq mill-Bord tal-Appelli tal-Appelli dwar ir-Refuġjati u li d-deċiżjoni tal-istess Bord hija waħda mhux korretta, l-esponenti jissottomettu li r-rikorrenti ma jistgħux jinqdew bi proċeduri kostituzzjonali u konvenzjonali għas-sempliċi raġuni, li skont huma, awtorita' ġudizzjarja tkun żbaljata fis-sentenza tagħha. Huwa magħruf kemm fid-duttrina kif ukoll fil-ġurisprudenza li mhijiex il-funzjoni ta' dina l-Onorabbli Qorti li ssewwi 'żbalji' tal-Qrati ordinarji. Ma jista' jkun hemm l-ebda dubju illi l-ġurisdizzjoni ta' din il-Qorti hija limitata biss biex tinvestiga u tiddetermina jekk kienx hemm jew le vjolazzjoni ta' xi dritt fundamentali iżda ċertament li ma tistax tistħarreġ jekk il-Qrati ordinarji (jew tribunal u Bordijiet) iddeċidewx b'mod tajjeb u korrett tilwima. Illi minn qari tar-rikors promotur jinżel biċ-ċar li r-rikorrenti qegħdin jistiednu lil dina l-Onorabbli Qorti sabiex tidħol fil-mertu fattwali tal-appelli deċiżi mill-Bord tal-Appelli dwar ir-rifuġjati. Fir-rikors promotur tiegħu r-rikorrenti mkien ma jfissru kif ġie vjolat id-dritt ta' smigħ xieraq iżda dak li qegħdin jittentaw li jagħmlu huwa li jikkontestaw l-mod kif ġew deċiżi l-appelli in konfront tagħhom mill-Bord u dan minħabba l-kunsiderazzjonijiet li fuqhom ibbaża l-istess Bord. Fil-fehma tal-esponenti tali kontestazzjoni toħroġ 'il barra mill-iskrutinju li jaħsbu għalih il-Kostituzzjoni u l-Konvenzjoni;

6. Mhux kull interpretazzjoni ħażina tal-fatti twassal għal ksur tad-dritt fundamentali u mhux kull meta kawża tintilef minħabba interpretazzjoni jew apprezzament ħażin tal-fatti jagħti dritt illi l-mertu tal-każ ikun eżaminat mill-ġdid minn ottika ta' drittijiet fundamentali. Illi l-qrati mogħnija b'setgħa kostituzzjonali u konvenzjonali ma għandhomx jiġu mibdula f'qrati tat-tielet jew raba' istanza iżda dawn il-qrati huma mogħtija s-setgħa li, f'każ ta' ilment dwar ksur tad-dritt fundamentali tal-persuna għal smigħ xieraq quddiem qorti indipendenti u imparzjali, tistħarreġ l-imġiba ta' kull awtorita' ġudikanti oħra, imqar jekk tkun waħda ġerarkikament ogħla minnha. Iżda dina s-setgħa wiesgħa hija limitata fis-sens li l-Qrati ta' ġurisdizzjoni kostituzzjonali ma għandhomx iqisu jekk il-Qrati mixlija bi ksur ta' jedd ta' smigħ xieraq ikkommettewx żball ta' liġi jew ta' fatt fid-deċiżjonijiet tagħhom (ara **Domenico Savio Spiteri vs Avukat Ġenerali et** deċiża fit-2 ta' Ottubru 2001). Hija setgħa limitata biex tqis jekk il-proċediment li minnu tressaq ilment ta' nuqqas ta' smigħ xieraq kienx tassew wieħed imparzjali u 'skont il-liġi' (ara **Fatiha Khallouf vs Il-Kummissarju tal-Pulizija et** deċiża fit-28 ta' Diċembru 2001). Illi għalhekk, proċeduri magħmula abbażi ta' allegat ksur tad-drittijiet fundamentali mhijiex maħsuba biex isservi ta' appell jew kassazzjoni minn sentenzi li jkunu għaddew in ġudikat. Proprju f'dan il-każ, ir-rikorrent qiegħed ilibbes l-ilment tiegħu bħala vjolazzjoni tad-drittijiet fundamentali tagħhom meta dan ma huwa xejn ħlief appell ġdid mill-apprezzament milħuq mill-Bord. Isegwi għalhekk li ilment bħal dan ma

jistax jiġi mistħarreġ mil-lenti ta' vjolazzjoni ta' drittijiet fundamentali u għalhekk għandu jiġi mwarrab;

7. Fi kwalunkwe każ l-allegazzjoni tar-rikorrent illi l-Kummissarju tar-Rifuġjati naqas milli jiġġustifika jew jagħti raġuni għar-rifjut ta' protezzjoni internazzjonali hija invertiera *stante* l-*evaluation reports* (hawn anness u mmarkat bħala Dok **'Refcom 1 sa Refcom 7**') u r-rakkomandazzjoni tal-istess Kummissarju tar-rifuġjati tas-17 ta' Diċembru 2018, tat-18 ta' Jannar 2019, tad-19 ta' Diċembru 2018, tat-18 ta' Diċembru 2018, tat-28 ta' Diċembru 2019, tas-7 ta' Novemru 2018 u tat-18 ta' Diċembru 2018 (annessi mar-rikors promotur bħala Dok A, B, C, D, E, F u G) jispjegaw r-raġunijiet kollha fuq liema l-Kummissarju tar-rifuġjati bbaża d-deċiżjoni tiegħu;

8. Mingħajr preġudizzju għal dak li ngħad aktar kmieni f'din ir-risposta, l-esponenti jissottomettu li l-proċeduri quddiem il-Bord ma huma mtappna mill-ebda vjolazzjoni tad-dritt għal smigħ xieraq. Illi l-prinċipju tal-*equality of arms* jimplika li kull parti għandu jkollha l-opportunita' raġjonevoli li tippreżenta l-każ u l-provi tagħha taħt kundizzjonijiet li ma jqegħduhiex fi żvantaġġ fil-konfront tal-parti l-oħra. Il-prinċipju tal-*equality of arms* huwa xorta waħda rispettat jekk il-partijiet jingħataw il-fakulta' li jippreżentaw il-każ tagħhom anke jekk fil-forma skritta;

9. Jiġi rrilevat illi hija prassi ormai segwita illi m'hemmx il-ħtieġa li tiġi ffissata seduta u jitressqu sottomissjonijiet bil-fomm f'proċeduri ġudizzjarji jew kważi ġudizzjarji. Huwa biżżejjed illi ż-żewġ partijiet jingħataw l-istess opportunita' sabiex iressqu s-sottomissjonijiet tagħhom, u din l-opportunita' tista' tkun waħda bil-miktub u mhux ta' bilħaqq u tabilfors b'mod orali;

   F'dan ir-rigward l-esponent jagħmel referenza għas-sentenza **Gourmet Company Limited vs Avukat Ġenerali**[1] deċiża mill-Qorti Kostituzzjonali fis-27 ta' Ġunju 2006 fejn il-Qorti ddeċidiet hekk:

   "*Mhux kull talba li ssir lil xi Qorti trid bilfors tagħti lok għall-trattazzjoni orali, u diment li kull parti tingħata l-istess opportunita' biex tressaq il-każ tagħha, ir-regoli ta' smigħ xieraq ikunu sodisfatti. Biex persuna tiġi 'mismugħa', mhux meħtieġ li din tingħata dejjem u f'kull każ id-dritt li titkellem, basta li tingħata l-opportunita' li, b'xi mod, tikkomunika l-ħsibijiet tagħha. Meta l-Qorti taqra dak li jkun kiteb parti biex isostni l-punt tiegħu, hu kien qed jingħata smigħ xieraq.*"

   Di piu' l-Qorti għad-drittijiet fundamentali tal-Bniedem (ECHR) fil-kawża *Miller vs Sweden* speċifikament ikkunsidrat illi:

   "Thus, leave-to-appeal proceedings and proceedings involving only questions of law, as opposed to questions of fact, may comply with the requirements of Article 6 even though the appellant was not given an opportunity of being heard in person by the appeal or cassation court."

[1] Rikors Numru 58/2005.

10. Fir-rigward tad-dritt li persuna tingħata opportunita' li ssemma' leħinha qabel tingħata deċiżjoni, l-esponent jagħmel referenza wkoll għas-sentenza ***A & J Ta' Miema Ltd vs Kummissarju tat-Taxxa fuq il-Valur Miżjud***[2] deċiża mill-Prim' Awla tal-Qorti Ċivili (Sede Kostituzzjonali) fl-14 ta' Ottubru 2004 fejn il-Qorti pprečiżat illi:

"*ovvjament, il-prinċipju audi alteram partem, ma jfissirx li l-parti milquta trid bilfors tinstema' iżda li tingħata l-opportunita' tressaq il-każ tagħha.*"

L-esponent jagħmel referenza wkoll għas-sentenza fl-ismijiet ***Ġanni Attard vs Direttur Ġenerali tad-Dipartiment Veterinary and Phytosanitary Regulation***[3] deċiża mill-Onorabbli Prim Awla tal-Qorti Ċivili fil-11 ta' Lulju 2014 u kkonfermata mill-Qorti tal-Appell fejn il-Qorti għamlet referenza għal dak li qal Lord Bridge u qalet hekk:
"*Ikompli jsostni Lord Bridge* fil-kawża "Lloyd vs Mc Mahom" tal-1987 ċitata f'paġna 335 tal-Judicial Handbook Review (1994) –

"the so-called rules of natural justice are not engraved on tablets of stone. To use the phrase which better expresses the underlying concept, what the requirements of fairness demand when any body, domestic, administrative or judicial, has to make a decision which will affect the rights of individuals depends on the character of the decision-making body, the kind of decision it has to make and the statutory or other framework in which it operates"

....

...ma jistax jingħad li dan il-prinċipju tal-audi alteram partem ġie mittiefes għaliex fl-aħħar mill-aħħar anki mill-ġurisprudenza kkwotata ma twassalx li bilfors irid ikun hemm xi sottomissjonijiet fit-tul u jrid ukoll jittieħed kont taċ-ċirkostanzi tal-każ..."

Joħroġ ċar illi dak illi huwa essenzjali huwa illi ż-żewġ partijiet jingħataw l-istess opportunita' sabiex jressqu l-każ tagħhom. Din l-opportunita' tista' tingħata permezz tas-sottomissjonijiet bil-miktub.[1]

Minkejja dan, l-atturi kellhom avukat tal-fiduċja tagħhom jirrappreżenthom quddiem il-Bord tal-Appelli dwar ir-Rifuġjati liema seduti seħħew fl-4 ta' Lulju 2019 (Molla Shayem Hossan) u fil-11 ta' Lulju 2019 (Matubur Manun) fejn l-istess avukat tal-fiduċja tal-atturi ppreżentat il-każ tal-atturi quddiem il-Bord. Għalhekk u anki f'dan is-sens, l-allegazzjoni tal-ksur tad-dritt għal smigħ xieraq m'hijiex minna;

L-atturi l-oħra kellhom avukat jassistihom permezz ta' appell bil-miktub u ddeċidew l-appell tagħhom in camera ai termini tal-artikolu 5 (1) (h) tal-Liġi sussidjarja 420.01 u l-artikolu 7 (6) tal-Kapitolu 420 tal-Liġijiet ta' Malta. L-atturi ġew avżati minn qabel illi l-appell ser jiġi deċiż in camera u dan permezz ta' Asylum Seeker's Document (ASD);

---

[2] Rikors Numru 12/2004.
[3] Rikors Numru 114/2012
[1] Vide sentenza tal-Qorti tal-Appell (sede inferjuri) fl-ismijiet "Albert Beilard vs Director tad-Dipartiment taċ-Ċittadinanza u Expatriate Affairs" deċiża fid-9 ta' Lulju 2020 fejn intqal illi: "*l-essenzjal tal-fair hearing hu li kull parti tingħata l-opportunita` li tressaq il-każ tagħha, b'mod li l-Qorti tkun f'qagħda li, kif jgħid il-Malti, tisma' ż-żewġt iqniepel. M'hemmx għalfejn li jkun hemm trattazzjoni orali."*

11. Għandu jiġi rilevat illi, *in primis*, fl-intavolar tal-applikazzjoni tagħhom l-atturi huma suppliti bl-informazzjoni kollha dwar id-drittijiet u obbligi bħala asylum seekers. *Inter alia*, l-applikanti jiġu infurmati illi għandhom dritt jikkonsultaw, a spejjeż tagħhom, b'mod effettiv rappreżentat legali in relazzjoni mal-applikazzjoni għal protezzjoni internazzjonali u għandhom dritt illi jitkellmu mal-UNCHR u organizzazzjonijiet oħra li jipprovdu pariri legali. Aktar minn hekk l-istess applikanti għandhom dritt għal rappreżentant legali b'xejn fi stadju ta' appell. Illi b'żieda ma dan, fil-bidu tal-intervista, l-applikanti jiġu infurmati dwar l-għan wara l-intervista personali u l-importanza li jirrispondu l-mistoqsijiet kollha magħmula lilhom u li jipprovdu sal-iċken dettal;

12. L-atturi ppreżentaw is-sottomissjonijiet tagħhom bil-miktub quddiem il-Bord tal-Appelli dwar ir-Refuġjati waqt li l-Kummissarju għar-refuġjati għaddha r-risposti tiegħu lill-istess Bord. Fil-fatt, l-Kummissarju għar-Refuġjati pprovda biss risposti għall-ossservazzjonijiet magħmula mill-Avukati tal-appellanti MISTRI Sayan (ref.: 24658; 18O-056), Noor Mohamed (ref.: 23992; 18E-204), and SHEAKH MD Mahabub (ref.: 24164; 18L-077).

    Għalhekk l-allegazzjoni illi l-Bord tal-Appelli dwar ir-Refuġjati ddeċieda mingħajr ma kellu quddiemu s-sottomissjonijiet tal-partijiet hija infondata fil-fatt u fid-dritt. Illi tant din l-allegazzjoni m'hijiex minnha illi d-deċiżjoni tal-Bord tal-Appelli dwar ir-Rifuġjati tal-opportunita' lill-atturi jippreżentaw il-każ tagħhom tramite l-avukat tal-fiduċja tagħhom;

13. L-allegazzjoni tar-rikorrenti illi l-Bord arroga fuqu rwol ta' prosekutur tirrażenta l-assurd għas-sempliċi fatt illi r-rikorrenti ppreżentaw appell mir-rakomandazzjoni tal-Kummissarju għar-refuġjati u ġew notifikati bl-*evaluation reports* tal-Kummissarju għar-refuġjati fil-konfront tagħhom. Għaldaqstant l-allegazzjoni tar-rikorrenti illi l-Bord straħ fuq provi prodotti *de motu propio* hija inveritiera u gratwita għaliex l-appelli ma ġewx intavolati mill-Bord imma ġew intavolati u sostanzjati bil-miktub mir-rikorrenti;

14. Il-Kummissarju għar-Refuġjati huwa stabbilit permezz tal-artikolu 420 tal-Liġijiet ta' Malta u għandu funzjoni b'awtorita' amministrattiva u mhuwiex enti ġudikanti kif qiegħdin jippretendu r-rikorrenti. Ma hemm xejn x'jistona mal-Kostituzzjoni ta' Malta jew l-Konvenzjoni Ewropea l-fatt illi l-Awtorita' li teżamina applikazzjonijiet bħal tal-atturi tgħaddi mill-ewwel fażi mill-Kummissarju għar-Refuġjati. Illi aktar minn hekk m'hemm ebda talba sabiex l-istess Kapitolu tal-Liġi li jirregola l-obbliġi tal-Kummissarju għar-Refuġjati hija leżiva tal-Kostituzzjoni u għaldaqstant din il-premessa tar-rikorrenti hija frivola u superfiċjali;

Rat l-atti tal-kawża.

Rat in-nota ta' sottomissjonijiet tal-Avukat tal-Istat.

Ikkunsidrat:

Ir-rikorrenti huma mill-Bangladexx. Waslu Malta u applikaw mal-Kummissarju tar-Rifuġjati biex jingħataw l-istatus ta' rifuġjati, li ċaħdilhom it-talba b'għadd ta' deċiżjonijiet bejn is-17.12.2018 u t-18.12.2018. Appellaw quddiem il-Bord tal-Appelli dwar ir-Rifuġjati li kkonferma d-deċiżjoni tal-Kummissarju. Jilmentaw li l-Bord tal-Appelli dwar ir-Refuġjati mhuwiex tribunal indipendenti u imparzjali; li kisrilhom id-dritt fundamentali ta' smigħ xieraq billi meta ddeċieda straħ fuq provi prodotti *de motu propio* u mingħajr ma tahom l-opportunita` jirribattu dawk l-istess provi u dan bi ksur tal-prinċipju bażiku tal-ġustizzja naturali *audi alteram pars*; kif ukoll billi aġixxa sija ta' ġudikant kif ukoll ta' prosekutur.

Fl-ordni loġiku u ġuridiku, huwa opportun li qabel xejn tiġi kkunsidrata l-ewwel eċċezzjoni tal-Kummissarju tal-Pulizija.

L-applikazzjoni ghar-rikonoxximent tal-istatus ta' refugjat ta' individwu ssir skont il-proċedura stabbilita fl-artikolu 8 tal-Kapitolu 420 tal-Ligijiet ta' Malta, li fiż-żmien rilevanti kien jaqra hekk:

> "Persuna tista' tapplika lill-Kummissarju, fuq il-formola preskritta, u għandha tingħata protezzjoni ta' rifuġjat, meta jiġi stabbilit li hija tkun qiegħda tiffaċċa biża' msejsa sew fuq il-persekuzzjoni fil-pajjiż ta' l-oriġini tagħha jew fejn tkun soltu toqgħod skont il-Konvenzjoni."

Minn qari ta' din id-dispożizzjoni huwa ċar li l-Kummissarju li ghalih jaghmel referenza l-artikolu 8 mhuwiex il-Kummissarju tal-Pulizija, iżda huwa l-Kummissarju għar-Refuġjati (illum imsejjaħ Kap Eżekuttiv tal-Aġenzija dwar il-Protezzjoni Internazzjonali) li huwa entita` separata. Barra minn hekk, l-attur qiegħed jilmenta dwar allegati nuqqasijiet tal-Bord tal-Appell dwar ir-Refuġjati, u ma jirriżultax li l-Kummissarju tal-Pulizija għandu r-rappreżentanza

ġudizzjarja ta' dan il-Bord jew li huwa involut fih. Il-Kap tad-Dipartiment ikkonċernat, u li messu tħarrek skont l-Art. 181B tal-proċedura ċivili, huwa l-Kummissarju tar-Refuġjati (illum il-Kap Eżekuttiv) fuq imsemmija, u mhux il-Kummissarju tal-Pulizija.

L-Avukat tal-Istat huwa leġittimu kontradittur biss safejn ir-rikorrenti qegħdin jallegaw li t-Tribunal mhuwiex kompost bħala tribunal imparzjali u indipendenti u għalhekk impliċitament qegħdin jattakkaw il-liġi nnifisha.

It-tielet eċċezzjoni hija wkoll waħda valida. L-artikolu 39 tal-Kostituzzjoni u l-artikolu 6 tal-Konvenzjoni Ewropea japplikaw fir-rigward ta' kull proċedura ġudizzjarja jew kważi-ġudizzjarja li jkollha l-iskop li tiddetermina d-drittijiet jew obbligi ċivili tar-rikorrent jew li tkun titratta akkuża kriminali kontrih. Hija ġurisprudenza kostanti tal-Qorti Ewropea li l-garanziji maħsuba fl-artikolu 6 tal-Konvenzjoni ma jkoprux proċeduri ta' ażil, għaliex proċeduri dwar id-dħul, permanenza jew deportazzjoni ta' persuni barranin ma jittrattawx determinazzjoni tad-drittijiet jew obbligi ċivili taghhom, u lanqas ma jekwivalu għal proċeduri kriminali.[2]

Decide:

Għal dawn il-motivi l-Qorti taqta' u tiddeċiedi billi:

1. Tilqa' l-ewwel eċċezzjoni preliminari u tillibera lill-Kummissarju tal-Pulizija mill-osservanza tal-ġudizzju;

---

[2] **Maaouia vs France** (QEDB, 05.10.2000).

2. Tilqa' t-tielet eċċezzjoni u konsegwentement tiċħad it-talbiet tar-rikorrenti, u tiddikjara li l-azzjoni attrici hija sempliċiment fiergħa u vessatorja.

Spejjeż jitħallsu kollha mir-rikorrenti.

Moqrija.

ONOR. IMĦALLEF
GRAZIO MERCIECA